

Petrol sanayiinin 80 nci Yıldönümü

Ham petrolün tasfiye ve taktir tecrübeleri 1857 senesinde muvaffakiyetle neticelenmiş ve tenvirat için elverişli gazyağı ilk defa olarak elde edilmiş ve bu tecrübeler neticesinde ham petrol tasfiyesinden büyük bir endüstri vücude gelmiştir. 1857 senesine kadar ham petrol, katran ve asfalt şeklinde kayıkların deliklerini kapatmak için, arabaların tekerlek yağı olarak hattâ bazı memleketlerde romatizma, ekzeme gibi hastalıkların tedavisi için de kullanılmıştır.

Fakat gaz lâmbalarının icadile gazyağı endüstrisi büyük bir inkişaf safhasına girmiştir. Ham petrolün hafif yağları tenvirat için gayet elverişli olduğundan gaz lâmbaları kısa bir *zaman* zarfında bütün dünyaya dağılmıştır. Bundan dolayı geçen 19 uncu asrın nihayetine kadar ham petrolden gazyağı istihsâli petrol sanayiinin başlıca hedefi olmuştur. Bu sanayi için petrol istikrar ve istihsâli de 1857 senesinden itibaren büyük adımlarla ilerlemiş ve 1857 de 300 tonu tutan petrol istihsâli 1897 senesinde yani 40 sene sonra 17.400.000 tona balığ olmuştur.

Geçen asrın nihayetinde otomobil ve benzinle müteharrik motörlerin icadı petrol müşterilerine yeni bir piyasa vücude getirmiştir. Son 40 senedenberi devam eden otomobil endüstrisinin ilerlemesi neticesinde 1897 senesinde 17,4 milyon tonu bulan petrol istihsâli 1937 de 275 milyon tona çıkmıştır.

Petrol sanayii halihazırda 40 milyon otomobil, kamyon ve sair nakliyat vasıtalarının benzinini temin etmektedir. Bundan maada milyonlarca dizel motorlarında, vapur ve gemilerde petrol müşterekati ve *mazot* kullanılmaktadır. Milyonlarca muhtelif makine ve motörler için makine yağı, sokak ve şoseler için asfaltla bitüm aynı petrolden imâl edilmektedir.

Tabiatın petrol menbalarının gayri müsavi taksimatı dikkati çeker mahiyettedir. Amerika Birleşik Devletleri müstesna, dünya petrol zuhuratına sahip olanlar sanayi de geri kalan memleketlerdir, halbuki Almanya, İngiltere, Fransa, İtalya gibi endüstrileşmiş memleketler petrolce fakirdir. Bundan dolayı dünya ticaretinde petrol büyük bir mevki almaktadır. 9,2 milyon ton hacminde 1500 büyük gaz sitemi müstahsil memleketlerden müstehliklere petrol nakliyatı ile gece gündüz meşguldür. Başlıca on iki petrol müstahsili memleket geçen sene 72 milyon ton petrol ve benzin ihraç etmiştir. Bu miktarın 32 milyon tonu Avrupa tarafından istihlâk edilmiştir.

Tekniğin ilerlemesi yüzünden petrol müşterilerinin sayısı çoğaldığı gibi kalite cihetinden de mamûlâtın evsafı iyileşmiştir. Aynı zamanda aynı tasfiyehane ve petrol fabrikalarının tesisatı büyümüştür. Meselâ, Standard şirketinin Arubadaki tasfiyehanesi senevi 6 milyon ton ham petrolden benzin, gazyağı, makine yağı ve sair müşterekati piyasaya çıkarmaktadır. Bu fabrikalarda petrolden ihraç edilen mamûlâtın sayısı 500 ü geçmektedir. Petrolün fennî tetkik ve tecrübeleri gittikçe inkişaf etmekte ve mütemadiyen yeni sahalarda istifade imkânı bulunmaktadır. Petrol tasfiyehanelerinin motor fabrikalarile teşriki mesaileri neticesinde en son tipteki motor ve otomobil yağları icad edilmiştir. Aynı zamanda istihsâli ve bununla beraber petrol ve müşterekati fiyatlarını imkân dahilinde ucuzlatmak, müşteri memleketlere makine, sitem gemilerinin inşaatına siparişler vermekte, memleketin seyri seferin benzinle temini için tank yerleri, gazyağı mahfazalarının şebekeleri artırılarak muhtelif kolaylıklar yapılmaktadır.